

INFORMACIJA

o polaznim osnovama za pregovore sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj za Projekat upravljanja industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori

U cilju realizacije Projekta upravljanja industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori, čija je ukupna vrijednost 50 miliona eura, Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD) dostavila je nacrt Ugovora o kreditu između i između Crne Gore i pomenute banke.

• O projektu

Vlada Crne Gore, preko Ministarstva održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Svjetskom bankom realizuje projekat "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje" („Industrial Waste Management and Cleanup Project"). Kao implementaciona jedinica projekta zadužena za njegovu realizaciju određena je Agencija za zaštitu životne sredine. Takođe, kako bi se kvalitetnije upravljalo projektom, u skladu sa rješenjem Ministarstva održivog razvoja i turizma od 21. februara 2012. godine, formiran je Upravni odbor projekta. Upravni odbor čine predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, Agencije za zaštitu životne sredine, Ministarstva ekonomije, Uprave za vode, nevladinog sektora i Ministarstva finansija.

Projekat "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje" podrazumijeva sljedeća dva cilja: sanaciju lokacija na kojima se nalaze deponije opasnog industrijskog otpada i izgradnju nacionalnog postrojenja za odlaganje i tretman opasnog otpada po izboru lokacije za pomenuto postrojenje.

U namjeri da se navedeni projekat pripremi, nakon saglasnosti Vlade Crne Gore, između Crne Gore i Svjetske banke, dana 23. marta 2011. godine, zaključen je Avans za pripremu projekta u iznosu od 1 miliona US dolara. Navedena sredstva su iskorištena za izradu studija lokacije i izvodljivosti, kao i za druge aktivnosti koje su bile neophodne za pripremu projekta.

U cilju izrade Studije izvodljivosti sa opcijama za sanaciju lokacija, 4. novembra 2011. godine potpisan je Ugovor sa konzorcijumom CDM Njemačka i Hidroinženjering Slovenija. Vrijednost ugovora je bila 323.300,00 €. Na ovu sumu plaćen je PDV u iznosu od 54.961,00 €.

Sa druge strane, drugi ugovor koji je potpisan takođe, 4. novembra 2011. godine sa Joint venture ECOREM – Belgija i Hidroplan – Hrvatska, podrazumijevao je izradu Studije za izbor lokacije za nacionalno postrojenje za opasan otpad. Vrijednost ugovora bila je 192.775,00 €. Na ovu sumu plaćen je PDV u iznosu od 32.771,75 €. Na osnovu izvještaja prepoznate su dvije lokacije za izgradnju nacionalnog postrojenja za opasan otpad: deponija Željezare Nikšić i KAP-ova deponija čvrstog otpada.

Treći ugovor potpisan je sa firmom COWI iz Danske, 18. Janura 2012. godine, i podrazumijevao je izradu Studija procjene uticaja na životnu sredinu i društvo prema pravilima Svjetske banke. Vrijednost ugovora bila je 74.155,00 €. Na ovu sumu plaćen je PDV u iznosu od 12.605,35 €.

Lokacije koje su prvobitno bile predviđene za prvu fazu projekta, odnosno za sanaciju su:

1. Kombinat Aluminijuma Podgorica (dva bazena crvenog mulja i deponija čvrstog otpada),
2. Željezara Nikšić (deponija opasnog otpada),
3. Jadransko brodogradilište Bijela (deponija grita),
4. Termo-elektrana Pljevlja (deponija pepela i šljake Maljevac) i
5. Flotaciono jalovište Gradac - Pljevlja.

Imajući u vidu da se deponija Željezare Nikšić nalazi u privatnom vlasništvu, a uzevši u obzir i uslove Međunarodne banke za obnovu i razvoj, pomenuta lokacija ipak nije uzeta u obzir prilikom odbabira lokacija za sanaciju.

Druga faza projekta obuhvata Izgradnju nacionalnog postrojenja za odlaganje i tretman opasnog otpad.

Nakon izrade potrebne dokumentacije i Anlize svih aspekata projekta, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, uputilo je Informaciju o projektu »Upravljanja industrijskim otpadom i čišćenja«, Vladi Crne gore na razmatanje. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 24. januara 2013. godine, usvojila je navede informaciju i prihvatila realizaciju projekta na gore navede 4 lokacije (KAP, Jadransko brodogradilište Bijela, Termoelektrana Pljevlja i Flotaciono jalovište Gradac), dok je za drugu fazu projekta predloženo da se urade dodatne analize o mogućnosti izbora lokacije za izgradnju nacionalne deponije za tretman opasnog otpada.

U skladu sa donesenim Zaključkom, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, obavijestilo je Svjetsku banku o spremnosti za nastavkom saradnje sa ciljem realizacije projekta to jest smanjenja kontaminacije prirodnih resursa Crne Gore, kroz sanaciju odabranih istorijskih lokacija za odlaganje industrijskog otpada i upravljanje industrijskim otpadom u budućnosti.

Shodno navedenom Svjetska banka uputila je Nacrt Ugovora o kreditu, i predložila održavanje pregovora, koji će biti određeni u saradnji sa Svjetskom bankom nakon usvajanja Informacije od strane Vlade Crne Gore.

Platforma za kreditni aranžman

- I. Shodno zaključku koji je Vlada Crne Gore usvojila 24. januara 2013. godine, a kojim se Ministarstvo održivog razvoja i turizma zadužuje da sprovede dodatnu analizu mogućih rješenja u cilju trajnog rješavanja lokacije nacionalne deponije za odlaganje opasnog otpada, a naknadnim uvidom u raspoloživu dokumentaciju koju je za tu potrebu pripremila ovlašćena firma, smatramo da je najoptimalnije rješenje za izgradnju nacionalne deponije prostor oko KAP-a, obzirom da se tamo već nalazi deponija opasnog otpada koju je potrebno sanirati kako ne bi došlo do ugroženosti životne i radne sredine, kao i kompletne okoline. Takođe, to bi dovelo do znatnog smanjenja troškova transporta ovog otpada, koji po procjenama eksperata Svjetske banke ne bi bili tako mali. Naglašavamo da osim deponovanja opasnog otpada, Vladi Crne Gore uvijek kao mogućnost ostaje izvoz otpada, što može i učiniti ukoliko se ukaže mogućnost za tim.
- II. Vladi Crne Gore ostavlja se prostor i mogućnost da dio ili cjelokupni iznos nastalih troškova sanacije pojedinih lokacija riješi po modelu podugovaranja sa EPCG i Jadranskim Brodogradilištem Bijela, ukoliko to bude smatrala opravdanim u odnosu na visinu procijene troškova.
- III. Kreditni aranžman sa Svjetskom bankom ne podrazumijeva apsolutnu i jedinu primjenu predloženih modela sanacije crnih tačaka, već Vladi Crne Gore omogućava da traži najpovoljnija i najefikasnija tehnološka rješenja koja će brže, jeftinije i efikasnije dovesti do zadovoljavajućeg rješenja postojećih problema.

- **Ugovor o kreditu**

Navedenim nacrtom Ugovora o kreditu, predviđeno je da će se sredstva kredita koristiti za finansiranje projekta upravljanja industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori. U skladu sa pomenutim, Međunarodna banka za obnovu i razvoj (Zajmodavac) će Crnoj Gori (Zajmoprimac) odobriti kredit u iznosu od 50.000.000,00 €.

Ugovorom je predviđeno da se kredit vraća u periodu od 30 godina, sa grace periodom od 5 godina, a sredstva kredita biće vraćana u jednakim ili približno jednakim polugodišnjim ratama.

Kredit će najvjerovatnije podlijegati fiksnoj kamatnoj stopi, u vrijednosti šestomjesečni EURIBOR + 0,80%, a konačna visina kamatne stope biće utvrđena tokom pregovora. **Kamatna stopa obračunavaće se samo na utrošeni iznos sredstava.** Naknada za obradu zahtjeva, iznosiće jednu četvrtinu procenta (0.25%) od iznosa Zajma. Detalni uslovi kreditnog aranžmana biće definisani tokom pregovora crnogorske delegacije sa predstavnicima Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Pored ostalih obaveza, Zajmoprimac će se obavezati da:

- a) realizuje Projekat putem Ministarstva održivog razvoja i turizma i Agencije za zaštitu životne sredine, uz pomoć Jedinice za tehničku podršku, u skladu sa postupcima utvrđenim u Priručniku za izvršenje projekta i Dokumentima o mjerama zaštite i obezbijedi da se ne vrše izmjene i dopune, obustava, opoziv, ukidanje Priručnika za izvršenje projekta i Dokumenta o mjerama zaštite kao i da ne dođe do odricanja od nijedne odredba Priručnika za izvršenje projekta i Dokumenta o mjerama zaštite bez prethodne saglasnosti Banke;
- b) preko Agencije za zaštitu životne sredine, tokom trajanja Projekta, održava Jedinicu za upravljanje projektom u obliku i sa funkcijama, osobljem, resursima i projektnim zadatkom kao i kvalifikacijama i djelokrugom odgovornosti zadovoljavajuće za Banku, a učiniće da Jedinica za upravljanje projektom pomaže Agenciji za zaštitu životne sredine u sprovođenju projekta i da bude odgovorna za upravljanje aktivnostima projekta, uključujući pitanja životne sredine, socijalna pitanja, isplate, upravljanje finansijama, praćenje, izvještavanje i koordinaciju;
- c) tokom trajanja Projekta, održava odgovarajuće osoblje i nabavne kapacitete za sprovođenje aktivnosti nabavke u okviru Projekta, koji imaju projektni zadatak i kvalifikacije zadovoljavajuće za Banku, od Jedinice za tehničku podršku ili na način drugačije dogovoren sa Bankom; i
- d) održava tokom trajanja projekta Upravni odbor Projekta sa strukturom, u obliku i sa funkcijama, osobljem, projektnim zadatkom, kvalifikacijama, djelokrugom odgovornosti zadovoljavajuće za Banku, kao i ostale odgovarajuće resurse, i učiniće da Upravni odbor Projekta bude odgovoran za opšte strateško usmjeravanje i nadzor sprovođenja Projekta.

Takođe, Zajmoprimac će biti u obavezi da:

- a) Prije potpisivanja ugovora o građevinskim radovima vezano za sanacione radove na lokaciji Pljevlja, obezbijedi zadovoljavajući dokaz za Banku da su sljedeći uslovi ispunjeni, u obliku i sadržaju takođe zadovoljavajućem za Banku:
- Zajmoprimac je, između ostalog, sklopio zakonske aranžmane sa EPCG, pod uslovima koje odobrava Banka a koji obuhvataju sljedeće: (i) odredbe kojima se

zahtijeva od EPCG da pruži pomoć Zajmoprimcu tokom sanacionih radova na lokaciji, uključujući obaveze EPCG da odobri pristup Zajmoprimcu radi obavljanja sanacionih radova u skladu sa Projektom, da sarađuje sa Zajmoprimcem u vezi sa sanacionim radovima i uopšteno, da pomaže sprovođenje Projekta; (ii) odredbe o odgovornostima EPCG koje se odnose na naknadno staranje, održavanje i praćenje nakon sanacije lokacije, uključujući zahtjev da EPCG obezbijedi odgovarajuće godišnje budžete za naknadno staranje, održavanje i praćenje; (iii) obaveze EPCG-a da razvije lokaciju Šumane i sprovede Procjenu uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA), Plan upravljanja životnom sredinom (EMP), Okvirnu politiku raseljavanja (RPF) i Akcioni plan za raseljavanje (RAP) za tu lokaciju; i (iv) adekvatni zahtjevi u vezi sa pitanjima bezbjednosti nasipa i obaveze sprovođenja i poštovanja zahtjeva u vezi sa pitanjima bezbjednosti nasipa; Zajmoprimac obezbjeđuje pravno mišljenje zadovoljavajuće za Banku, navodeći da su predmetni zakonski aranžmani propisno dozvoljeni i ratifikovano od strane svih odnosnih strana i zakonski su obavezujući za svaku stranu u skladu sa njihovim rokovima;

- b) Zajmoprimac je dužan da prije potpisivanja ugovora o građevinskim radovima vezano za sanacione radove na lokaciji KAP obezbijedi zadovoljavajući dokaz za Banku da je Zajmoprimac (i) zaključio zakonske aranžmane sa KAP-om ili sljedećim vlasnikom lokacije KAP, kako je primjenjivo, u skladu sa uslovima koje je Banka odobrila, kojima se od istog zahtijeva da pruži pomoć Zajmoprimcu u sanacionim poslovima na lokaciji, uključujući obaveze KAP-a ili sljedećeg vlasnika lokacije, kako je primjenjivo, da više ne deponuje crveni mulj u basene crvenog mulja, koji treba da se saniraju u okviru Projekta, i da se saglasi da deponuje sav budući otpad u skladu sa potrebnom dozvolom o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađenja koju treba da izda nadležni organ u skladu sa pravom Zajmoprimca o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađenja (Službeni list []/[]) i svim mjerodavnim zakonima i propisima u oblasti životne sredine; i (ii) ispoštovao odredbe Odjeljka I.D. stav 2, tačka (a) Priloga 2 ovog Ugovora.

Istovremeno, imajući u vidu da su cijene predviđene projektom, odnosno ugovorom o kreditu definisane bez pripadajućeg poreza na dodatu vrijednost (PDV), smatramo neophodnim definisanje načina na koji će pomenuto pitanje biti riješeno. Naime, potrebno je odrediti model po kome će projekat biti izuzet od plaćanja PDV-a, odnosno **donijeti odluku da li će projekat biti izuzet od plaćanja PDV-a** ili će Ministarstvo održivog razvoja i turizma, odnosno Agencija za zaštitu životne sredine, biti u ovavezi da pomenute troškove planira sopstvenim godišnjim budžetima.

Napominjemo da je potpisivanje navedenog Ugovora bilo predviđeno Zakonom o budžetu za 2013. godinu. Takođe, u zahtjevu Ministarstva održivog razvoja i turizma koji se odnosi na Budžet za 2014. godinu, planirano je kreditno zaduženje od 50.000.000,00 €, koliko je neophodno za dalju implementaciju ovog Projekta.